BİRLEŞİK KRALLIK BÜLTENİ

TEMMUZ 2024

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı
Nüfus	68,43 milyon (2024, IMF tahmini)
Dil	İngilizce (resmi dil); ayrıca bölgesel olarak İrlandaca, Galce ve İskoçça'nın çeşitli lehçeleri ile Kernevek dili
Yüzölçümü	244.100 km^2
Başkent	Londra
Başlıca Şehirleri	Birmingham, Leeds, Glasgow, Sheffield
Yönetim Şekli	Meşruti Monarşi, Parlamenter Demokrasi
Devlet Başkanı	Kral III. Charles
Para Birimi	Pound (Sterling) (GBP)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: BM, NATO, AK, AGİT'in de aralarında bulunduğu birçok uluslararası kuruluşa üyedir. Avrupa Birliği üyeliğinden 31 Ocak 2020 tarihinde çıkmıştır.

Coğrafi Konum

Kıta Avrupa'sının kuzeybatısında yer alan Britanya Adaları 244.100 km^2'lik bir yüzölçümüne sahip bulunmaktadır. Bu adaların en büyüğü Büyük Britanya, ikinci en büyüğü ise Büyük Britanya adasının batısında bulunan ve üzerinde Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti'nin yer aldığı adadır.

Ana adanın kuzeyinde bulunan İskoçya'nın batısında Hebrides takımada topluluğu yer alırken İskoçya'nın kuzeydoğusunda Orkney ve Shetland adaları sıralanmaktadır. Bütün bu adalar İngiltere'ye bağlıdır. Ancak, İngiltere ile Fransa arasında yer alan Channel Adaları ile İrlanda Denizindeki Isle of Man adası, uluslararası ilişkiler ve güvenlik bakımından Birleşik Krallık'a bağlı bulunmaktadır.

Birleşik Krallık'ın 244.100 kilometrekarelik yüzölçümünün 130.400 kilometrekarelik kısmı İngiltere'ye aitken, İskoçya 78.800, Galler 20.800 ve Kuzey İrlanda 14.100 kilometrekarelik alanı kapsamaktadır.

Başkenti Londra olan ülkenin diğer önemli şehirleri Birmingham, Leeds, Glasgow ve Sheffield'dır. Ülke topraklarının yaklaşık %71'lik kısmı ekilmeye müsait alan ve çayırlardan, %10'luk kısmı ormanlık alanlardan %19'luk kısmı ise şehirlerden oluşmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

Birleşik Krallık'ın yönetim sistemi anayasal monarşidir. Birleşik Krallık (Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı); İngiltere, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda olmak üzere dört kurucu ülkeden oluşan bir devlettir. Büyük Britanya (Great Britain) terimi sadece İngiltere, İskoçya ve Galler'i kapsamaktadır. Anayasa adı altında düzenlenmiş tek bir anayasa metni bulunmamaktadır. Bunun yerine ülke, anayasa gücündeki yazılı mevzuat, yıllar itibarıyla oluşan içtihatlarla, örf ve adet hukuku ile uluslararası sözleşme hükümlerine dayalı olarak yönetilmektedir. Anayasa niteliğindeki anılan mevzuat Meclis tarafından çıkarılan yeni kanunlar ve anlaşmalarla değiştirilebilmektedir.

Devlet Başkanlığı, 6 Şubat 1952 tarihinden beri tahtta bulunan Kraliçe II. Elizabeth'in 8 Eylül 2022 tarihinde gerçekleşen vefatının ardından Kral III. Charles'a geçmiştir. Kral, siyaset üstü bir konuma sahiptir. Başbakan, Rishi Sunak'tır. Rishi Sunak, 6 Eylül 2022 tarihinde göreve geldikten sonra 20 Ekim 2022 tarihinde istifa ederek görevden ayrılan Liz Truss'ın ardından 25 Ekim 2022 tarihinde göreve başlamıştır.

İngiltere Parlamentosu Avam Kamarası ve Lordlar Kamarası'ndan oluşmaktadır. Toplam 645 üyesi bulunan Avam Kamarası'nın üyeleri beş yılda bir yapılan seçimlerle belirlenmektedir.

İşçi Partisi çoğunluk hükümeti tarafından gerçekleştirilen reformlarla, soydan geçme asilzadelerin Lordlar Kamarasına katılma hakları sona erdirilmiş, vasiyet yoluyla devredilen Lordluk unvanı (hereditary peer) feshedilmiştir.

Diğer taraftan, Blair hükümeti tarafından hayata geçirilen ayrı bir reformla, Galler, İskoçya ve Kuzey İrlanda'ya merkezden bir dizi yetki devri anlamı taşıyan değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda 1997 yılında Galler ve İskoçya'da yapılan referandumla, Merkezi Hükümetin ekonomi ve para politikası, dış politika, savunma ve ulusal güvenlik dışında kalan, eğitimden sağlığa, adalet hizmetlerinden ulaşım ve tarım politikalarına kadar bir dizi yetki 6 Mayıs 1999 tarihinde İskoçya Parlamentosu ve Galler Assamblesine aktarılmıştır.

1998 yılında imzalanan "The Good Friday Agreement" adıyla bilinen anlaşmanın Kuzey İrlanda'da yapılan referandum sonucunda onaylanması ile yapılan seçimler sonucunda oluşturulan Kuzey İrlanda Assamblesi ise Aralık 1999 itibarı ile çalışmalarına başlamıştır.

Ülkede 2016 yılı Haziran ayında yapılan referandumla Avrupa Birliği üyeliğinden çıkış (Brexit) kararı alınmıştır. Ülkenin 47 yıllık AB üyeliğinden çıkışı 31 Ocak 2020 tarihinde resmi olarak gerçekleşmiştir. 31 Aralık 2020'de sona eren 11 aylık bir geçiş döneminin ardından, Brexit sonrası dönemde AB ve Birleşik Krallık arasındaki yeni ticaret düzenine ilişkin yürütülen müzakerelerde 24 Aralık 2020 tarihinde anlaşmaya varılmıştır. AB-Birleşik Krallık Ticaret Anlaşması olarak anılan anlaşma, 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Böylece ülke resmi ve anlaşmalı olarak AB'den ayrılmıştır. Anlaşmaya göre Birleşik Krallık, iş ve seyahat konularında anlaşmazlık olmaması için Avrupa Birliği kurallarını takip etmeye devam edecektir. Çoğu malın gümrük vergisiz ve kotasız ticareti garanti altına alınmış olup, iklim değişikliği, enerji, güvenlik ve ulaşım gibi konularda işbirliği devam edecektir.

Ülkede en son genel seçim 12 Aralık 2019 tarihinde gerçekleştirilmiş olup, bir sonraki genel seçimin planlanandan erken olarak 4 Temmuz 2024 tarihinde gerçekleştirileceği ilan edilmiştir.

Nüfus ve İstihdam

IMF verilerine göre 2024 yılında 68,43 milyon kişilik nüfusu ile dünyada 21. sırada yer alan İngiltere'nin, 2029 yılında 69,67 milyon nüfusa sahip olacağı tahmin edilmektedir.

BK Resmi İstatistik Kurumu (Office of National Statistics-ONS- https://www.ons.gov.uk) tarafından açıklanan 26 Mart 2024 tarihli verilere göre ülkenin nüfusu 2022 yılı ortası itibarı ile 67.596.300'dür. Ülke nüfusu 2011 yılının aynı dönemine göre %6,8 artış kaydetmiştir.

Ülkede yaş ortalaması 2011 yılında 39,6 iken 2022'de 40,7'ye yükselmiştir. Nüfus yoğunluğu (kilometrekareye düşen kişi sayısı) Birleşik Krallık genelinde 279'dur. Nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu ülke, 438 ile İngiltere'dir. İngiltere'yi 151 ile Galler, 141 ile kuzey İrlanda, 70 ile İskoçya takip etmektedir.

2022 yılı ortası itibarı ile İngiltere 57,1 milyon, Galler 3,13 milyon, Kuzey İrlanda 1,91 milyon, İskoçya 5,45 milyon nüfusa ulaşmıştır.

Birleşik Krallık nüfusu büyük ölçüde kentlerde yoğunlaşmıştır. Nüfusun yaklaşık %85'i kentlerde yaşamaktadır. Nüfusun en yoğun olarak bulunduğu bölge kilometrekareye düşen 5.640 kişi ile Londra ve çevresidir.

ONS-Uluslal İstatistik Ofisi (https://www.ons.gov.uk/) verilerine göre ülkede işsizlik, Ocak-Mart 2024 dönemi itibarı ile tahmini olarak %4,3'tür.

IMF'ye göre ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranının 2024 yılında %4,2 olacağı ve ülkenin işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 71. sırayı alacağı tahmin edilmektedir.

Doğal Kaynaklar

Ilımlı bir deniz iklimine sahip olan Birleşik Krallık'ta, Kuzey İskoçya'nın dağlık alanları, Galler ve İngiltere'nin bazı kuzey bölgeleri dışında kalan tüm bölge toprakları, tarım ve hayvancılık için elverişlidir. Bununla beraber, Doğu Anglia haricindeki arazilerin engebeli olması, büyük ölçekli geniş tarımsal üretime izin vermemektedir. Geçtiğimiz yüzyıllar içinde ülkede tarımsal üretim yaygınlaştıkça, yaprak döken ağaçlardan oluşan ormanlık araziler giderek azalmıştır.

Birleşik Krallık, zengin petrol, doğal gaz ve kömür kaynakları ile AB içinde en fazla enerji kaynağına sahip ülke konumundadır. Ancak üretim, 1990'lardan itibaren giderek azalmış olup, yerel talebi karşılayamamaktadır. Ülke giderek artan oranda ithalata bağımlı hale geldiği için yükselen küresel enerji fiyatları ekonomi için risk oluşturmaktadır. 1980'li yıllar boyunca enerji bakımından kendi kendine yeterli olan ülke günümüzde net enerji ithalatçısı haline gelmiştir. Ülkenin diğer mineral kaynakları ise son derece sınırlıdır.

EIA verilerine göre 2021 yılında 3 milyar varil kanıtlanmış ham petrol rezervine sahip İngiltere, 89 ülke arasında 31. sıradadır. 2022 yılında 876 bin varil/günlük ham petrol üretimi ile 117 ülke arasında %1 pay ile 20. sıradadır. 2021 yılında 6 trilyon feet küp kanıtlanmış doğal gaz rezervine sahip olan Birleşik Krallık, 92 ülke arasında 41. sıradadır. 2021 yılında 1 trilyon feet küplük doğal gaz üretimi ile 97 ülke arasında % 1 pay ile 22. sıradadır.

Ülkede enerji ve temel kimyasalların üretimi için kullanılan doğal kaynaklar, kömür, petrol ve doğal gazdır. 18. yüzyıldan bu yana tam kapasitede üretim yapılmasına rağmen ülkede halen çok zengin kömür rezervleri bulunmaktadır.

Ülkede üretilen elektriğin üçte ikisi kömür ve doğal gazdan sağlanmaktadır. Bununla beraber, İngiltere'de yenilenebilir enerji kullanımı konusuna giderek artan bir önem verilmekte olup, hükümet, yenilenebilir kaynaklardan üretilen enerji oranını artırma yönünde politikalar geliştirmektedir. Yenilenebilir enerji kaynaklarının artan enerji talebini karşılaması henüz mümkün görünmemekle birlikte kullanım oranı giderek artmaktadır. Özellikle rüzgar enerjisi kapasitesi hızla artmıştır. İngiltere dünya kıyı rüzgar enerjisi kapasitesi açısından birinci sırada yer almaktadır. ONS'nin 5 Haziran 2023 tarihli verilerine göre yenilenebilir kaynaklardan elde edilen enerji 2021 yılında ülkenin toplam enerji kullanımı içinde %13 paya sahip olmuştur. Ülkenin net sera gazı emisyonu 2023 yılında 384 milyon ton karbondioksit eşdeğerine gerilemiştir. Bu rakam, ülkede sera gazı emisyonunda 1990 yılına göre %52 gerileme olduğu anlamına gelmektedir. Ülke, 2050 yılı itibarı ile net sera gazı emisyonunu sıfırlamayı hedeflemektedir.

ONS verilerine göre Birleşik Krallık'ta 2020 yılında çevre koruma harcamaları toplam 29,2 milyar sterline ulaşmıştır. Bu harcamalar genel hükümet harcamaları (14 milyar sterlin), iş dünyası harcamaları (9,5 milyar sterlin) ve hanehalkı harcamalarından (5,6 milyar sterlin) oluşmaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar $)	3.100	3.345	3.495	3.685	3.916	4.144	4.395	4.661
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar %)	4,3	0,1	0,5	1,5	1,7	1,7	1,6	1,4
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- $)	45.730	49.099	51.075	53.627	56.759	59.870	63.279	66.911
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	9,1	7,3	2,5	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-3,1	-2,2	-2,6	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	3,9	4,0	4,2	4,1	4,0	4,0	4,0	4,0
Nüfus (milyon)	67,79	68,12	68,43	68,72	68,99	69,22	69,45	69,67
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	100,4	101,1	104,3	106,4	107,3	108,3	109,2	110,1

Kaynak: IMF-Nisan 2024
**: Tahmin*

Birleşik Krallık 2024 yılında yaklaşık 3,5 trilyon dolar olacağı tahmin edilen GSYİH'sı ile dünyanın 6. büyük ekonomisidir. Ülke, 2024 yılında 51.075 dolarlık kişi başına düşen cari fiyatlarla milli gelir ile dünyada 23. sırada yer almaktadır.

Hizmetler, ülke GSYİH'sının %80'den fazlasını ve toplam ihracatın %40'tan fazlasını oluşturmaktadır. AB ortak pazarı ve gümrük birliğinden çıkmasına rağmen İngiltere'nin ticaret ve yatırımlarının odağı AB olmaya devam edecektir.

Birleşik Krallık İstatistik Kurumu-ONS verilerine göre 2024 yılı Nisan ayı itibarı ile yıllık tüketici fiyatları enflasyonu %3'tür. 2024 yılı Nisan ayı enflasyonu, %3,8 olan Mart ayı yıllık tüketici enflasyonuna göre düşüş kaydetmiştir. Elektrik ve gaz fiyatlarındaki gerileme yıllık enflasyondaki düşüşe en fazla katkıda bulunan faktörler olmuştur. 2024 yılı için hedeflenen ortalama enflasyon %2'dir.

Ekonomik büyüme son yıllardaki dayanağını istihdam artışı, esnek tüketici talebi, finansal destekler ve ihracattaki artışlardan almıştır. 2018 yılı ortalarından bu yana dünya ticaretinde artan gerilim, Avrupa ve gelişen pazarlarda büyümenin azalması ve piyasaların daha değişken hale gelmesi ülkenin dış pazarlarında daralmaya neden olmuştur. Brexit'e ilişkin belirsizliğin bir süre devam etmesi de ekonomik yavaşlamaya katkı yapmıştır.

Kamu borç stokunun GSYİH'ya oranı yüksektir. Hanehalkı borç stoku da yüksektir. Hanehalkı tasarrufu geçmişten günümüze düşük düzeylerde seyretmektedir. Sterlin, Brexit referandumu sonrasında değer kaybetmiştir. Cari işlemler açığının hacmi de son yıllarda azalmasına rağmen büyüktür. Bunun başlıca sebebi büyük dış ticaret açığıdır.

2024 yılında %104 olacağı tahmin edilen devletin genel net borcunun GSYİH'ya oranının, 2025 yılında %106 olması beklenmektedir.

Covid-19 pandemisinin ülke ekonomisine derin etkileri olmuştur. Salgının ülkeyi etkilemesi ile birlikte ülke, son 11 yıldaki ilk ekonomik resesyonu yaşamıştır. 2020 yılı Şubat ve Nisan ayları arasında GSYİH %24 daralmıştır. Kısıtlamaların kaldırılması ile ekonomi yeniden canlanmıştır. 2020 yılı sonbaharında vaka sayılarında gözlenen artış beraberinde kısıtlamaların yeniden getirilmesi ekonomik faaliyetleri de olumsuz etkilemiş ve Kasım ayında ekonomi tekrar küçülmüştür. Sonuç olarak, 2020 yılında ekonomi %9,3 küçülmüştür. Bu oran ülke ekonomisinde son 300 yılda görülen en büyük küçülmedir. 2021 yılında GSYİH baz etkisi ile %7,6 büyümüştür. Bu oran, İngiltere Merkez Bankası (Bank of England-*Home | Bank of England*) tahminlerine göre II. Dünya Savaşı'ndan bu yana gözlenen en büyük yıllık GSYİH artışıdır. Artan enflasyon, tedarik zincirindeki bozulma, emtia fiyatlarındaki artışlar, Brexit sonrası ticaret sürtüşmeleri ve iç vergi artışları 2022'de büyümeyi olumsuz etkilemiştir. Enflasyondaki artış büyümeyi olumsuz etkileyen en önemli faktördür. Enflayon artışı harcanabilir geliri aşındırmış ve özel tüketimin azalmasına neden olmuştur. Arz zincirinde devam eden bozulma ve artan genel giderler nedeniyle işletmeler daha ihtiyatlı hareket etmekte ve bu da sabit yatırımlara olumsuz yansımaktadır. Brexit'ten sonra yeni ticaret engellerinin getirilmesi arz şoklarını daha da artırmış, batı Avrupa'yı etkilemiş ve netice olarak Birleşik Krallık'ı ticaretle ilgili aksamalara karşı savunmasız hale getirmiştir.

IMF verilerine göre 2023 yılında sabit fiyatlara göre %0,1 oranında artan GSYİH'nın, 2024 yılında %0,5 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir. ONS verilerine göre 2024 yılı OcakMart dönemi itibarı ile GSYİH artış hızı %0,6'dır.

2024 yılında enflasyondaki yavaşlama, güçlü reel ücret artışı ve daha istikrarlı faiz oranları ekonomik koşulların iyileşmesini sağlayacaktır. Ancak bu ekonomik faaliyetlerde kayda değer bir canlanma anlamına gelmeyecektir. Birleşik Krallık'ın 2024 yılında tahmin edilen %0,5 büyüme ile G7 grubu ülkeler içinde en yavaş büyüyen ikinci ekonomi olması beklenmektedir. (İtalya'dan daha yavaş ve Almanya'dan biraz daha hızlı)

Harcanabilir gelir, enerji ve gıda gibi temel ihtiyaç maddelerinin hala yüksek fiyatlı seyretmesi ve yüksek mortgage maliyetleri nedeniyle kısıtlanmaya devam etmektedir.

Birleşik Krallık, 2022 yılında 14 milyar dolar doğrudan yabancı yatırım akışı ile doğrudan yabancı yatırım çeken ülkeler arasında 25. sıradadır. 2022 yılında 2,7 trilyon dolarlık toplam doğrudan yabancı sermaye stoku ile dünyada 3. sıradadır.

Ülke, insani gelişmişlik endeksine göre dünyada 191 ülke arasında 18. sıradadır. Ekonomik serbestlik endeksine göre ise dünyada 176 ülke arasında 28. sıradadır. Küresel rekabetçilik açısından 2019 yılı verilerine göre dünyadaki 141 ülke arasında 9. sıradadır. 2020 yılı verilerine göre iş yapma kolaylığı açısından İngiltere, dünyada 190 ülke arasında 8. sıradadır.

Pazar Fırsatları ve Tüketim

Birleşik Krallık, zengin ve gelişmiş bir ülkenin sunduğu pazar fırsatlarını sunmaya gelecekte de devam edecektir. Ülkenin 3,3 trilyon dolarlık GSYİH'sı ve yaklaşık 50.000 dolarlık kişi başına düşen milli geliri önemli bir pazar büyüklüğü anlamına gelmektedir.

BK, gelişmiş bir tüketim pazarıdır. Demografik eğilimlerin önümüzdeki yıllarda harcama davranışları üzerinde önemli etkisi olacaktır. Ülke nüfusu diğer batı Avrupa ülkelerine kıyasla daha yavaş olsa da yaşlanmaktadır. Ülkenin sosyolojik eğilimlere bağlı olarak yaşlanan nüfus profili sağlık hizmeti ve dinlence, boş zaman geçirme alanlarında talep yaratmaktadır.

Diğer pek çok gelişmiş tüketim pazarında olduğu gibi BK'da da perakende sektörü çevrimiçi alışverişin artması, teknolojik gelişmeler ve tüketicinin değişen talebi gibi nedenlerle evrim geçirmektedir. Bu eğilimler dağıtım kanallarını değiştirmeye devam edecektir. BK, kişi başına düşen çevrimiçi harcamalar bakımından dünyanın önde gelen ülkelerinden biridir.

Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Ofisi (ONS) verilerine göre, perakende satışlar Covid-19 pandemisinden ciddi ölçüde etkilenmiştir. Perakende satış hacmi, 2024 yılı Nisan ayı itibarı ile 2020 yılı Şubat ayına göre %3,8 daha düşüktür. 2023 yılının aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, 2024 yılı Nisan ayı itibarı ile perakende satışlar miktar bazında %2,7 azalmıştır. Otomotiv yakıtları dışarıda bırakıldığında ise perakende satış hacmi 2024 yılı Nisan ayında %2 azalmıştır.

Gıda dışı ürünlerin satış hacmi Nisan 2024'te %4,1 gerilemiştir. Bu, 2021 yılı Ocak ayından bu yana gözlenen en büyük gerilemedir. Gıda dışı ürünler içerisinde en büyük düşüşler giyim, spor ekipmanı, oyunlar ve oyuncaklar, mobilyaların perakende satışlarında gözlenmiştir.

Gıda sektöründeki perakende satışlarda üst üste üç ay düşüşler gözlenmiştir. Bunda artan yaşam maliyetleri nedeni ile süpermarket satışlarındaki gerileme rol oynamaktadır.

Web siteleri, tabletler ve cep telefonları aracılığıyla yapılan satışların perakende satışlar içindeki payı artmıştır. E-ticaretin büyümesi, önceki otuz yılın çoğunu yeni müşterilere ulaşmak ve satışları artırmak amacıyla yeni mağazalar açarak geçiren geleneksel perakendeciler için ciddi sıkıntılar yaratmaktadır. Covid-19 salgını sürecinde hemen hemen tüm sektörlerde çevrimiçi satışlar artmıştır. Gıda perakende kar marjlarındaki düşüşün indirimli süpermarketlerin genişlemesinden kaynaklandığı ancak gıda dışı ürünler için kar marjlarının düşmesinin en önemli sebebinin internet satışları olduğu belirtilmektedir.

Çevrimiçi yapılan harcamalar 2024 yılı Nisan ayı boyunca %1,2 ve son bir yılda %1,5 azalmıştır. Çevrimiçi satışların toplam satışlar içindeki payı Mart 2024'te %26,2 iken, Nisan 2024'te %26,5'e yükselmiştir.

Daha fazla bilgi için: (*Retail sales, Great Britain - Office for National Statistics (ons.gov.uk)*)

Bölgesel Eğilimler

Londra ve İngiltere'nin güneydoğu bölgesi GSYİH'nın % 30'undan fazlasını oluşturmakta olup, BK'nın geri kalanından daha zengindir. Büyük Londra olarak tanımlanan alan ise Avrupa'da refah düzeyi en yüksek olan alandır. Londra'da gelir dağılımı oldukça dengesizdir ve İngiltere'nin gelir düzeyi en düşük insanları da başkentte yaşamaktadır. Ülkedeki gelir düzeyi en düşük olan bölgeler ise Kuzey İrlanda, Galler ve İngiltere'nin kuzeybatısında yer almaktadır. Bu bölgelerde işsizlik oranı da yüksektir. Galler ve Kuzeybatı İngiltere'de kömür, çelik ve gemi inşa gibi ağır sanayi bulunmaktadır. Bu bölgeler söz konusu sektörlerde yaşanan gerileme nedeniyle olumsuz etkilenmiştir. Geri kalan bölgeler ve İskoçya'da ise hem gelir düzeyi yüksek hem de düşük gelire sahip kişiler bulunmaktadır. Diğer taraftan bu bölgelerde de gelir dağılımında bölgesel olarak çeşitli eşitsizlikler bulunmaktadır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Kaynak: Trademap-Birleşik Krallık verileri

Trademap verilerine göre, Birleşik Krallık, 2023 yılında dünyaya 519 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiştir. Ülkenin 2023 yılında dünyadan ithalatı 791 milyar dolar olmuştur. 2023 yılında ülkenin ihracatı bir önceki yıla göre %2, ithalatı ise %3 azalmıştır.

Bazı istisnai haller dışında ülkenin dış ticareti sürekli açık vermektedir. 2023 yılında dış ticaret açığı önceki yıla göre %4,9 azalarak 272 milyar dolar olmuştur.

Avrupa Birliği ile Birleşik Krallık arasında Brexit sonrası dönemde tesis edilecek yeni ticaret düzenine ilişkin taraflar arasında yürütülen müzakerelerde 24 Aralık 2020 tarihinde anlaşmaya varılmıştır. 1 Ocak 2021'de yürürlüğe giren anlaşmaya göre Birleşik Krallık, iş ve seyahat konularında anlaşmazlık olmaması için Avrupa Birliği kurallarını takip etmeye devam edecektir. Anlaşma ile çoğu malın gümrüksüz ticareti garanti altına alınmış olup, iklim değişikliği, enerji, güvenlik ve ulaşım gibi konularda işbirliği devam edecektir.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak: Trademap-Birleşik Krallık verileri

Detaylı tablo için tıklayınız

İthalat

Kaynak: Trademap-Birleşik Krallık verileri

Detaylı tablo için tıklayınız

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret
İhracat

Kaynak: Trademap-Birleşik Krallık verileri *Detaylı tablo için tıklayınız*

İthalat

Kaynak: Trademap-Birleşik Krallık verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız]

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

UNCTAD verilerine göre 2022 yılı itibarı ile Birleşik Krallık'a doğrudan yabancı yatırım akışı 14 milyar dolar, ülkedeki doğrudan yabancı yatırım stoku ise 2,7 trilyon dolardır.

Ülke, yabancı yatırımcılar açısından en liberal ortamlardan birine sahiptir. Sermaye kontrolleri 1979 yılında, diğer AB ülkelerinden en az 10 yıl önce, ortadan kaldırılmıştır. Hükümetler 80'lerden beri yabancı yatırımları ülkeye çekmeye çalışmaktadır.

Sermaye piyasalarının yapısı yabancı yatırımcıların yerel firmaları devralmalarına uygun şekilde oluşturulmuştur. Hükümetler de bu tip devralmalarda herhangi bir kısıtlamada bulunmamaktadır. İngiltere'nin yabancı sermayeye politik yaklaşımı "ekonomik faaliyetin milliyetinden çok yeri önemlidir" olarak değerlendirilmektedir. İngiltere'de yabancı sermaye önündeki engelleri iki alan belirlemektedir. Bunlardan biri rekabet politikası diğeri ise milli güvenliktir. Önümüzdeki dönemde İngiltere'nin yabancı sermayeye yaklaşımının yine liberal bir çizgide devam etmesi beklenmektedir.

5. TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

Geleneksel olarak ülkemizin çok önemli bir ticaret ortağı olan Birleşik Krallık, Türkiye'nin dış ticaretinde fazla verdiği ülkelerden biridir.

Birleşik Krallık'ın AB'den ayrılması ve AB ile bir serbest ticaret anlaşması akdetmesi neticesinde 1 Ocak 2021 tarihi itibarı ile ülkemiz ile AB arasındaki Gümrük Birliği, BK ile ilişkilerimizde geçerliliğini yitirmiştir. Türkiye ve Birleşik Krallık arasında 29 Aralık 2020 tarihinde bir serbest ticaret anlaşması imzalanmıştır. 1 Ocak 2021 tarihinde işlerlik kazanan BK-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşması, Gümrük Birliği ile getirilen kazanımları korumuş, sanayi ürünlerinde gümrük vergilerini sıfırlamıştır. Temel tarım ve işlenmiş tarım ürünlerinde AB ile mevcut tavizler ölçeklendirilerek yeni ticari ilişkimize yansıtılmıştır. Anlaşma ile ayrıca, aralarında çikolata, şekerleme, bisküvi, üzüm suları, gıda müstahzarları ile taze sebze ve meyvelerin de yer aldığı 90 civarında tarım ve işlenmiş tarım ürününde, Birleşik Krallık'ın değişen vergi yapısı uyarınca, AB ile mevcut düzenlemenin ötesine geçecek şekilde vergi muafiyeti elde edilmiştir. Hizmet, yatırım, tarım ve işlenmiş tarım ürünlerinde yeni ticari ilişkiler geliştirilmesi konusunda mutabakat sağlanmıştır.

Türkiye-Birleşik Krallık Dış Ticareti

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Türkiye’nin Birleşik Krallık’a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Detaylı tablo için tıklayınız

Türkiye’nin Birleşik Krallık’tan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Detaylı tablo için tıklayınız

Yatırım İlişkileri

TCMB verilerine göre 2022 yılı itibarıyla yurtdışından Türkiye'ye gelen 193 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırım stokunda, İngiltere 8 milyar dolar ve %4 pay ile 9. sıradadır.

Türkiye'ye yatırım yapan ve Türkiye'den mal tedarik eden önemli İngiliz firmaları bulunduğu gibi Birleşik Krallık'ta kendi dağıtım ve satış kanallarını, şubelerini açmış olan Türk firmaları da bulunmaktadır. TCMB verilerine göre Türk firmaları tarafından Birleşik Krallık'a gerçekleştirilen doğrudan yatırım stoku 2022 yılı itibarı ile 4 milyar dolardır. Türkiye'nin 51 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yurtdışı yatırım stokunda İngiltere, %9 pay ile 2. sıradadır.

Türkiye'deki İngiliz sermayesi altyapı, enerji, gıda ve turizm alanlarına yönelmektedir. Ayrıca, Türkiye üzerinden Rusya, Kafkasya ve Orta Asya Cumhuriyetlerine açılma ihtimali de, İngiliz yatırımcılar tarafından Türkiye'nin tercih edilmesinde önemli bir faktördür. Türkiye'de yatırım yapan önemli firmalar arasında Vodafone, HSBC ve Marks & Spencer bulunmaktadır.

Türk işadamlarının sermaye birikimi genel olarak İngiltere'nin kuzey bölgesinde yoğunlaşmıştır. Diğer taraftan, önde gelen Türk firmalarının İngiltere'de dağıtım ve satış odaklı temsilcilikleri ve Türk banka şubeleri bulunmaktadır.

Esas Holding, Opet International Ltd, Pladis Foods Limited (Yıldız Holding), Beko PLC, Simit Sarayi UK Ltd, Vestel UK Ltd, İş Bankası, Ziraat Bankası, Dome Capital, Azumi Ltd. (Doğuş Grubulüks restorancılık), Genus Ltd. (Tekstil-konfeksiyon), Vitra (UK) Ltd., Metal Yapı UK Ltd (Alüminyum dış cephe firması), Barsan Global Logistics Ltd, Korozo Uk Ltd (Ambalaj), Ant Yapı UK Ltd, Aster Tekstil, Getir (lojistik/e-ticaret) bunların önde gelenleridir.

Çok sayıda Türk firması İngiltere'de ofis, mağaza veya şube açmaya devam etmektedir. Ayrıca her yıl çok sayıda Türk firması İngiltere'de düzenlenen fuarlara katılım sağlamaktadır.

EKLER:

***EK-1*: Birleşik Krallık'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			**468 502 713**	**530 481 545**	**519 369 091**	**100,0**	**-2,1**
1.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	41 455 044	72 975 904	65 082 920	12,5	-10,8
2.	8703	Otomobiller	30 198 735	29 479 694	36 923 044	7,1	25,2
3.	8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	23 201 616	28 794 314	36 314 016	7,0	26,1

4.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	17 006 607	21 273 239	20 801 714	4,0	-2,2
5.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	19 063 487	20 815 633	19 186 416	3,7	-7,8
6.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	10 444 650	18 805 578	13 797 778	2,7	-26,6
7.	2208	Etil alkol (alkol derecesi < %80, tağyir edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş likör ve diğer alkollü içkiler	7 675 511	9 362 366	8 511 038	1,6	-9,1
8.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	5 778 934	5 885 241	6 903 608	1,3	17,3
9.	2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	4 174 866	6 136 718	6 781 775	1,3	10,5
10.	7110	Platin (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	13 616 610	9 467 982	6 422 750	1,2	-32,2
11.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	4 972 382	5 057 598	5 421 661	1,0	7,2
12.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	4 203 952	4 814 348	5 088 774	1,0	5,7
13.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	4 568 195	10 491 995	4 652 856	0,9	-55,7
14.	8408	Sıkıştırmayla ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	3 592 873	4 048 089	4 369 288	0,8	7,9
15.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	4 645 361	4 750 730	4 217 071	0,8	-11,2

Kaynak: Trademap (Birleşik Krallık verileri)

EK-2: **Birleşik Krallık'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 20222023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			**695 578 289**	**816 299 884**	**791 415 592**	**100,0**	**-3,0**
1.	8703	Otomobiller	35 726 065	44 381 019	56 487 884	7,1	27,3
2.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	53 739 299	41 992 036	48 229 239	6,1	14,9
3.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	23 961 619	39 609 715	32 436 896	4,1	-18,1
4.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	13 362 391	29 937 248	27 230 727	3,4	-9,0
5.	8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	14 820 038	21 946 966	25 729 703	3,3	17,2
6.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	26 785 237	59 833 462	25 597 349	3,2	-57,2
7.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	17 448 711	16 820 886	21 917 472	2,8	30,3
8.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	14 880 900	20 115 870	16 395 849	2,1	-18,5
9.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	16 178 261	13 825 567	15 252 694	1,9	10,3
10.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	11 824 597	11 486 049	13 213 530	1,7	15,0
11.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	8 934 069	9 416 184	11 163 688	1,4	18,6
12.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	10 245 148	10 394 540	9 254 705	1,2	-11,0
13.	8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörüngealtı araçları	1 987 176	3 060 771	8 521 379	1,1	178,4
14.	2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	4 385 317	5 792 739	6 395 576	0,8	10,4
15.	9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	4 146 484	5 704 233	5 797 593	0,7	1,6

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 20222023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		**468 502 713**	**530 481 545**	**519 369 091**	**100,0**	**-2,1**
1.	ABD	59 301 922	63 818 198	71 188 396	13,7	11,5
2.	Almanya	40 504 608	41 328 252	39 872 498	7,7	-3,5
3.	Hollanda	35 158 654	43 262 220	37 155 874	7,2	-14,1
4.	İsviçre	39 662 290	35 117 482	35 404 466	6,8	0,8
5.	İrlanda	29 065 675	36 303 915	34 120 817	6,6	-6,0
6.	Çin	20 796 979	35 414 586	34 099 623	6,6	-3,7
7.	Fransa	25 723 029	30 448 626	29 326 151	5,6	-3,7
8.	Belçika	19 975 667	21 931 135	21 289 557	4,1	-2,9
9.	Hong Kong	9 834 567	23 649 208	16 096 186	3,1	-31,9
10.	Hindistan	5 943 380	9 843 196	12 521 693	2,4	27,2
11.	İtalya	11 992 376	11 378 488	12 105 178	2,3	6,4
12.	İspanya	11 068 204	11 916 460	11 698 302	2,3	-1,8
13.	BAE	7 849 602	12 394 422	9 173 122	1,8	-26,0
14.	Polonya	5 420 624	7 068 517	8 196 787	1,6	16,0
15.	**Türkiye**	**6 254 363**	**7 919 088**	**8 028 116**	**1,5**	**1,4**

Kaynak: Trademap (Birleşik Krallık verileri)

EK-3: **Birleşik Krallık'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)**

Kaynak: Trademap (Birleşik Krallık verileri)

EK-4: **Birleşik Krallık'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)**

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 20222023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		**695 578 289**	**816 299 884**	**791 415 592**	**100,0**	**-3,0**
1.	Çin	91 108 698	102 521 073	99 005 976	12,5	-3,4

2.	ABD	59 300 426	97 662 160	94 228 674	11,9	-3,5
3.	Almanya	75 142 388	71 185 155	74 390 613	9,4	4,5
4.	Fransa	30 701 106	34 876 193	40 502 296	5,1	16,1
5.	Norveç	35 813 367	53 228 357	32 191 546	4,1	-39,5
6.	İtalya	25 707 041	30 582 505	30 201 029	3,8	-1,2
7.	Hollanda	43 205 287	29 180 480	27 097 371	3,4	-7,1
8.	İspanya	19 959 110	23 461 750	26 109 421	3,3	11,3
9.	İrlanda	19 215 816	18 274 917	20 587 412	2,6	12,7
10.	Polonya	13 956 892	17 334 530	19 010 740	2,4	9,7
11.	Belçika	31 040 782	20 614 195	18 150 400	2,3	-12,0
12.	**Türkiye**	**15 089 713**	**15 897 725**	**15 559 475**	**2,0**	**-2,1**
13.	Japonya	9 588 355	13 255 128	14 811 089	1,9	11,7
14.	Hindistan	11 323 711	14 135 642	14 354 099	1,8	1,5
15.	Kazakistan	4 065 034	7 826 346	14 283 101	1,8	82,5

Kaynak: Trademap (Birleşik Krallık verileri)

EK-5: **Türkiye'nin Birleşik Krallık'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			**13 705 148**	**13 010 911**	**12 468 161**	**100,0**	**-4,2**
1.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1 618 167	1 512 878	1 309 423	10,5	-13,4
2.	8703	Otomobiller	807 504	1 064 783	1 124 921	9,0	5,6
3.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	833 056	748 577	707 468	5,7	-5,5
4.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	381 963	363 593	449 921	3,6	23,7
5.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	22 209	164 644	322 367	2,6	95,8
6.	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	296 849	255 608	281 205	2,3	10,0

7.	8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	379 247	207 876	277 705	2,2	33,6
8.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	328 562	340 069	249 432	2,0	-26,7
9.	6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	317 655	314 350	244 473	2,0	-22,2
10.	6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	311 464	279 453	217 047	1,7	-22,3
11.	6115	Külotlu çoraplar,taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik çoraplar (örme)	262 964	244 815	213 324	1,7	-12,9
12.	3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	189 925	207 580	195 402	1,6	-5,9
13.	8450	Ev veya çamaşırhane tipi yıkama makinaları (yıkama ve kurutma tertibatı bir arada olanlar dahil)	197 703	163 380	184 446	1,5	12,9
14.	7322	Demir veya çelikten elektriksiz merkezi ısıtmaya mahsus radyatör, motorlu hava püskürtücüler, bunların aksamparçası	206 745	172 685	183 277	1,5	6,1
15.	3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	146 697	170 090	169 456	1,4	-0,4

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)

EK-6: **Türkiye'nin Birleşik Krallık'tan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 20222023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			**5 558 182**	**5 903 944**	**6 522 971**	**100,0**	**10,5**
1.	8408	Sıkıştırmayla ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	1 094 746	1 051 157	1 145 277	17,6	9,0
2.	8703	Otomobiller	286 741	262 701	795 544	12,2	202,8

3.	7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler	1 021 230	909 625	525 602	8,1	-42,2
4.	2208	Etil alkol (alkol derecesi < %80, tağyir edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş likör ve diğer alkollü içkiler	99 090	146 034	197 343	3,0	35,1
5.	8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	55 155	87 472	184 676	2,8	111,1
6.	8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	196 942	174 707	184 518	2,8	5,6
7.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	158 096	140 524	184 308	2,8	31,2
8.	7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	30 801	60 198	100 982	1,5	67,7
9.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	9 330	20 042	88 237	1,4	340,3
10.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	136 334	102 310	85 498	1,3	-16,4
11.	8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	25 274	31 258	67 785	1,0	116,9
12.	8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	50 418	70 594	65 510	1,0	-7,2
13.	8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	38 389	55 819	58 031	0,9	4,0
14.	8427	Forkliftler; kaldırma ve elleşleme tertibatı olan diğer yük arabaları	20 049	37 062	55 481	0,9	49,7
15.	3206	Diğer boyayıcı maddeler , lüminofor olarak kullanılan inorganik ürünler	49 955	55 445	52 730	0,8	-4,9

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri), IMF